

Forsvarlighet fryder

NTF er vi svært opptatt av pasient-sikkerhet. Et av de viktigste prinsippene i så måte er forsvarlighetsprinsippet, noe jeg også tok opp i denne spalten i nr. 7/2014. Det jeg skrev under «*Kompetanse, ansvar og oppgavefordeling i tannhelsetjenesten*» omhandler nettopp det poeng at ulikt tannhelsepersonell har ulik kompetanse og kvalifikasjoner, og at vi derfor utfører ulike arbeidsoppgaver. Dette reguleres i Lov om helsepersonell:

S4 Forsvarlighet

Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig.

Helsepersonell skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og skal innhente bistand eller henvise pasienter videre der dette er nødvendig og mulig. Dersom pasientens behov tilsier det, skal yrkesutøvelsen skje ved samarbeid og samhandling med annet kvalifisert personell. ... Departementet kan i forskrift bestemme at visse typer helsehjelp bare kan gis av personell med særskilte kvalifikasjoner.

Forsvarlighetskravet er like aktuelt for alle typer helsepersonell, også allmenntannleger og spesialister. Kravet setter begrensninger for hva vi som helsepersonell kan gi av helsehjelp. Dette betyr at man ikke skal gå utover sine faglige kvalifikasjoner. Som behandler må man være bevisst disse kvalifikasjonene, men også sine faglige begrensninger. Dersom man føler at egen kompetanse ikke er tilstrekkelig, skal man henvise til annet tannhelsepersonell. Fordi det odontologiske faget er i stadig utvikling innebærer det å yte forsvarlig helsehjelp også at man kontinuerlig oppdaterer seg faglig. I tillegg må man alltid vurdere behandlinger ut fra den aktuelle

situasjonen. Det kreves grundigere forarbeid og bedre overveielser ved planlagt behandling enn for behandling som må utføres i en akutt situasjon.

Systemet innebærer dessuten at ingen tannlege har enerett på spesielle pasientgrupper, diagnoser, undersøkelses- eller behandlingsteknikker, med mindre dette er definert i lov eller forskrift. En slik skarp grenseoppgang vil totalt sett kunne medføre et dårligere behandlingstilbud til befolkningen. Dette er selve grunnlaget for NTFs politikk:

- Allmenntannlegen skal være ryggraden i norsk odontologi og beherske alle ukompliserte standardbehandlinger.

- Det kan ikke trekkes noen absolutt grense mellom hva som er, og hva som ikke er, spesialistarbeid.

- Spesialisthenvisninger skal skje på faglig indikasjon. Forsvarlighetsprinsippet gjelder alltid.

Disse prinsippene gjenspeiles også i NTFs etiske regler:

S 1 Pasientens helse

En tannleges oppgave er innenfor sitt fagområde å ivareta sine pasienters helse. Hensynet til pasienten må være overordnet andre hensyn.

S 2 Ajourført kunnskap

En tannlege skal utføre sitt yrke slik det ifølge vitenskap og erfaring er ønskelig. Tannlegen skal vedlikeholde og fornye sine kunnskaper og plikter å følge NTFs regler for obligatorisk etterutdanning.

Tannlegen skal gjøre seg kjent med og følge lover og bestemmelser som gjelder for yrkesutøvelsen.

S 8 Pasientbehandling

En pasient har krav på tannlegens råd og veiledning. Tannlegen skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra tannlegens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig. ...

Krever undersøkelser eller behandling kunnskap eller metoder som tannlegen ikke innehar eller behersker, skal det sørges for at pasienten henvises til andre med større kompetanse på angjeldende felt. ...

Yrkesstoltheten skal være sterk. Vi skal være stolte av den kompetansen vi har. Den erfaringen vi opparbeider oss vil, sammen med den etter- og videreutdanningen vi gjennomfører, være avgjørende for hva slags behandling vi behersker og – ikke minst – for hva vi ønsker å henvise videre. Tannleger skal etter forsvarlighetsprinsippet ha en behersket faglig ærgjerrighet som skal komme pasienten til gode uten å medføre risiko. Det er meget viktig at vi kjenner våre egne begrensninger som tannleger, og at vi henviser videre de pasientene som har behov for behandling som krever høyere kompetanse. Her har vi alle et stort ansvar. Spesialistkompetanse må være tilgjengelig i hele landet, slik at det er mulig å henvise de pasientene som trenger det, for at pasientene skal ivaretas på best mulig måte.

Spørsmål om delegering og grenseoppgang, og om hvem som skal utføre hvilke arbeidsoppgaver, vil bli tatt opp på ulike arenaer i NTF i tiden fremover, blant annet på høstens ledermøte. I et marked som opplever større konkurranse enn på lenge, er det ekstra viktig å være bevisst på lovverket og de etiske reglene slik at vi alle holder oss innenfor grensene av det som er forsvarlig. Slik skal vi samarbeide og i fellesskap gi pasientene et best mulig tannhelse-tilbud, samtidig som vi opprettholder befolkningens tillit og tannlegestandens gode omdømme, også i tiden fremover.

Camilla Hanser Stenum